

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 énnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésénél
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 17.

A magyar király hetvenöt éves.

Egy év hiján hatvan esztendeje, hogy Pestmegye közgyűlésén egy 16 éves fiatal ember szólalt fel. Magyar huszáröltönyben jelent meg s magyarul szólott a karok és rendekhez. Nemcsak a szavak voltak magyarok, hanem a szív is, mely e szavakat sugta. A régi kurucz vármegye nemességének könny gyűlt a szemébe, öreg urak elragadtatva gyönyörködtek a kipirult, lelkes fiatal huszáröltönyben. Lelkük megtelt gyönyörűséggel, édes reménységgel, valami kimondhatlan gyöngédséggel. Mert ez a 16 éves ifju — Ferencz József főherczeg volt.

Az első Habsburg, aki trónra volt hivatalva s magyarul szólott.

Hetvenöt éves, megtört aggastyán lett az akkori lelkes ifjúból. És most épp olyan reménykedéssel, csak több aggodalommal tekintünk rája, mint tekintettek valaha nagyapáink, dédapáink Pestvármegye közgyűlési termében.

Micsoda események kötik össze azt a közgyűlési termet a mostani ischli nyaralóval!

Vér, háboru, gyász. Örületes, rémes kép. Ha valaki megmondotta volna előre azoknak a pestmegyei neméseknek: egyik sem hitte volna.

Egyetlen félreértés, egyetlen tulsulyra vergődése a lelkeiken tanácsadók gonosz-

ságának: és még ma is érezzük a sebeket.

Egyetlen félreértés: és a vereségek, megpróbáltatások hosszú sorát vont maga után. A férfivá fejlődött ifjunak be kellett látnia, hogy az a 16 éves gyermek-tiszt vitta ki legszebb diadalát életének. Mikor lejött a gravámenező, elégedetlen magyarok közé magyarnak. Vezeték azóta Lombardiába csatatűzbe, Frankfurtba fejedelmek elnökévé. Balcsillagzat alatt járt mindenütt.

Mert vére csepegett annak a gravámenező nemes népek, a melyet megtudott hódítani egy szóval, de nem tudott leigázni, megtörni két nagy hatalom katonaságával sem.

Egy gravámenező magyar táblabíró szavára eljött ismét Szent István utódjának, magyarnak. És azok a magyar gravámenek megmentették a vereségek sulya alatt szertemállani készülő másik államát.

Hatalma megkétszereződött, pedig egy faluval, egy emberrel sem gyarapodott birodalma. Mindössze egy ország lelkével.

Azontul fegyver nélkül nyert csatákat: ellenségeiből lettek legelső szövetségesei. Magyar katonák vére megszerezte, magyar államférfi bölcsesége megtartotta a Balkán legszebb tartományát, Mátyás király örök emlékezetes diadalainak helyét. A Habsburgok külpolitikája a legszebb sikereket aratta — és pedig egy gravámenező magyar főnemes vezetése mellett, a kit nem is olyan régen a Habsburgok

nevében bitóhalálra ítélték s in effigie fel is akasztottak.

Valahányszor a Pestvármegye nagytermében kipirulva lelkesedő ifjuhoz tért vissza az uralkodó, mindig a dicsőség ösvényére lépett. Mert ez a gravámenező nemes nép vérevel is utat tör jogainak s ha jogai élén királyát látja, a koronát éri mindig a dicsőség első, legfényesebb sugara.

Jöttek aztán a gyász napjai. Kidőlt az ősz uralkodó mellől családjának ifju sarja, büszke reménysége. Letépték háza legnemesebb koronáját, a legmagyarabb Habsburg királyné szerető hitvesi szívet. Az agg uralkodó mindinkább egyedül érezhette magát — csak akkor nem, ha közénk jött magyarnak. Mikor nem lelkesíteni jött közénk, mint jött a 16 éves gyermekifju, hanem a megtört ember jött keresni enyhületet. Szívével jött, sziveket keresett — s nem csalódott soha.

Hetvenötödik születése napján vajjon ideszáll-e megpihenni az a sokat szenvedett lélek?!

Gravámenek miatt harcolunk ma is. Ama gravámenek miatt, a melyeket oly bölcsen megoldottak a 16 éves lelkes ifju férfikortársai. Az ő bölcseségüket igyekeztek megközelíteni 1867-ben. Nem lehetett teljesen. Most a felbenmaradt alkotást akarjuk bekoronázni, hogy ott legyünk, a hol voltunk ötvenckilencz éve. Ugyanazzal a Habsburg-sarjjal, a kire akkor is olyan nagy reménységgel tekintettünk.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Évforduló.

Irtá: Helvey Lajosné.

A nyár emlékeztet minket a boldogságra Édes.

A parányi erdő, mely illatos leheletével körülölelt, a gyorsan elsuhanó kis folyó, melynek habjai ott zsongtak épen az ablak alatt. A szomszédház, a plébánia csinos parkjával, hívós szobáival. Nem mentünk messzebb soha, mégis boldogok voltunk, talán éppen azért. Olyan édes, mosolygó, kaczagó baba voltál akkor, kicsinyke Fiam. Rézl kis sáttort csinált kocsid fölé levelekből délutánokon, s te bátran nézegetted a fölötted mosolygó kék eget. A szemed is kék volt és tiszta, mint az ég, a hajad arany, mint a napsugár. Ha odanéztem feléd nagyokat kacagtál, parányi tested megintott belé, s nyujtogattad fehér kezeidet. Az enyelgő szellő elaltatott, kis öklöcskéid arcodhoz huztad s aludtál, téhér voltál, mint a fehér róza . . .

Én meg, ahogy elnéztelek a szegényes kis kocsiban, kicsi fehér virágom, dehogy cseréltem

volna a koronás asszonyokkal. Repült a lelkem a felhőkön túl, ismeretlen, rózsaszín világban járt. Láttalak rózsát szedni, lepkével játszani, láttalak kis palatáblával iskolába menni, láttalak ártatlan arcocskával minisztrálni, láttalak szűz Mária vitézének, kis kongregánistának, láttalak nagy-nak, ifjunak, jónak, szépnek.

A gögicselésed ébresztett fel kicsinyke Angyalom. Ó, hogy megértettük mi egymást, hogy elbeszélgettünk szép nyári délutánokon ugy-e kis fiam? Olyan értelmes, érdeklődő arcocskával figyeltél rám mindig s ha elkaptad a zsebkendőm végét, hosszút, hosszút kacagtál.

Ó, ezerszer áldott az a kicsi hencz falu, a te szülőfalud Laczikám.

Mennyi kis barátod, barátnőd volt ugy-e? Hogy körülállták a kocsidat, egészen zavarba jöttél, már félted, hogy elsirod magadat, de te nagy bátran betetted a kicsi ujadat szájacskádba s annak oltalma alól komolyan nézted a látogatókat.

A nyár volt a mi boldogságunk Édes. A fiaikat etető madarak, a ringó vetés, a nyaralónénik, gyerekek, a fenyves zugása.

Nyár van újra kicsi virágom. Egy éves

volnál most és nekünk mérhetetlen gyönyörűségünk lenne benned. Kellemes délutánokon elfog az ígézet, álmodik a lelkem, látlak újra édesen, kaczagva, mintha sohasem sirtam volna a ravatalod mellett.

Mintha sohasem lett volna lombhullató ősz, hideg, havas tél, csak aranysugaru nyár.

A tél nem a mienk, elvitte reményeim, életerőmet, lehunyta kék szemeidet, kihűlt a meleg, illatos tested s elvitte ölelő karjaimból a temető egy kicsiny sírjába. Hosszu, hosszú, téli éjszakákon nem jött szememre álom, vártam síró hangodat, csókoltam kis ruhádat, kocsidat, hívtalak könyörgő szóval, s nem jöttél hozzám vissza soha. Még álmaimban is alig.

Most eljössz, itt a nyár.

Édesen, mosolyogva, kaczagva, mindig illat leng körül, napsugár ölel, valahonnan gyerek-kaczagás hallatszik.

Boldogok vagyunk újra. Miénk a kék ég, a szellő, a mosolygó élet, a sok szép remény, mintha nem is lenne egy parányi sír a temetőben.

Az enyém vagy újra szépséges fehér virágom, kicsike napsugaram, visszazállt boldogságom, itt a nyár . . .

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év bekezdésével

A gyermekek teljes és czélszerű felruházása

legolcsóbb árban, legnagyobb választékban

Leitner Lázár-nál

csakis Nagyváradon, Zöldfa-utcán, a Zöldfa-kávéház ajtajával szemben eszközölhető.

Hisszük, úgy is lesz.

Hetvenöt éves a magyar király, de vissza fog térni, vissza kell térnie a 16 éves ifjú főherceghez. Ugyanaz ő, a ki akkor volt. Belátta akkor, hogy odaát kaphat görbülő derekakat szolgálatra, hódolatra kész *udvaroncokat*, de sziveket, lelkes *férfiakat* csak itt sorakoztathat maga köré.

Ugyanez a kép ma is.

Az ősz, aggastyán fejedelmet szeretet várja most is. Pestvármegye nemeseinek unokái ma is épp oly kuruczok, mint voltak őseik hatvan éve. De egy magyar szívből jött igaz magyar szóra épp úgy ellágyulnak, felgyulnak, mint föllekeselek nagyapáink. És várjuk, rendületlenül várjuk, hogy a reményeket, melyeket szavaival kellett a 16 éves főherceg, dicső valóra váltja tetteivel a hajlott koru, hetvenöt éves magyar király.

Jöjjön ismét közénk. Szabadítsa ki magát rossz tanácsadói köréből. Ismerje meg vágyaink jogosságát, törekvéseink nemességét — s agg kora éveinek szerezzé meg a legszebb glóriát: egy erős, férfias, büszke nemzet soha nem muldó halálját.

Dr. K. A.

Szmrecsányi György a néppártban.

Szmrecsányi György az alsókubini választókerület országgyűlési képviselője, a ki a szabadelpártból legutóbb kilépett, közelebről levelet intézett *Zichy* Aladár grófhhoz, az országgyűlési néppárt elnökéhez, melyben bejelentette, hogy a néppárt kötelékébe lép. A néppárt ezzel a lépéssel visszanyerte egy régi kerületét, miután mint ismeretes, Alsókubint az előző cikluson *Abaffy* Ödön képviselte, akit néppárti programmal választottak meg s aki csak a legutóbbi ciklus végén, a pártnak Tisza ugrai levelével szemben elfoglalt határozott álláspontja után vált ki kötelékéből. Szmrecsányiban a nemzeti követelmények egy kiváló és erős bajnokot nyertek.

A politikai válság.

Állunk és várunk. Ez a helyzet képe.

A szociálisták mozgolódnak; *Kristóffy* pedig lehütik felülről. Így a nagyra fujt mozgalom épp oly hamar elalszik.

Mai hireink a következők:

Augusztus 20.

Fejérváry híreszteli, hogy ő talán huszadika körül *Ischlbe* utazik. Ez a híresztelés arra való, hogy a világ arra az esetre, ha *Fejérváryt* a király elé idézik, azt higgye, hogy a miniszterelnök saját elhatározásából mintegy a minisztertanács határozatainak előterjesztése végett utazik *Ischlbe* és nem ujonnan felmerült nehézségek elhárítása végett, amelyek felülről tornyosulnak a kormánynak mondjuk »békés« tervei elé.

Augusztus 20-ika, dicső *Szent István* napja fontos nap lesz a mostani válság során, mert ettől a naptól függ,

hogy lesz-e új kibontakozási kísérlet; ha nem lesz, maradnak-e *Fejérváryék*; ha maradnak, fognak-e és mily mértékben erőszakoskodni, ha nem maradnak, mi jön utánnuk és lesz-e újabb elnapolás vagy új választás.

Szóval a helyzet épp olyan bizonytalan,

mint volt eddig és igen nagy dolgoknak kell történnie, hogy döntő fordulat állhasson be.

A királyi család *Ischlben* már együtt van; tegnap volt a nagytanács is, melyről természetesen senkit sem tudósítanak, de amelynek elhatározásai bele fognak folyni az ország további sorsába is.

A szociálisták.

Nagyon érdekes a szociálisták magatartása. *Kossuth* Ferencz vasárnap a »Budapestben, a függetlenségi párt hivatalos lapjában cikket írt, melyben minden fenntartás nélkül állást foglalt az általános választói jog mellett. *Gróf Tisza* István is megírta a maga cikkét, melyben határozott állást foglalt az általános választói jog ellen és a szociálisták felhasználják az alkalmat és támadják — de hogy Tiszát — a koalíciót. Értse, aki tudja. Az érdekes kirohanás különben így szól:

»A koalíció halálra ítélte Tiszát és kitörölte a politikailag élők sorából. Mindennek elmondta, csak becsületes embernek nem. Volt oka a dühre, az tagadhatatlan.

De éppen azért, mert oka volt a dühre, kíváncsian várjuk, hogy megkegyelmez-e most Tiszának. Tisza ugyanis azt az érdemet szerezte a nemzeti küzdelem körül, hogy az általános választói jogot nemzeti veszedelemnek bélyegezte és riadót fujt ellene egy cikkében. Tisza őszinte, az igaz és őszinteségében sokkal jobb ellentél, mint a koalíciós mágnások, akiknek szíve vágyát ő a hazaáruló fejezte most ki.

A feudalizmusnak a koalícióban ülő kiküldöttjei nagy örömmel kell, hogy fogadják ezt a riadót, amely igazat ad a vezérlőbizottságnak, de bizonyos »melléktekintetek« — a mint Tisza mondta — talán belefojtják a koalíciós lapokba az örömujjongást. A koalíció sajtója egyébként is azzal van még mindig elfoglalva, hogy szidja és köpködjé *Kristóffy*t, mert a koalíció megtagadott követelését magáévá tette. Nem érnek tehát rá, hogy foglalkozzanak Tiszával, aki veszetelmelet lát a koalíció ugyanezen megtagadott program pontjában.

Valószínű tehát, hogy Tisza, a halálraitelt: kegyelmet kap. Harcot hirdet a népjogok ellen s ezzel bemutatta az engesztelő áldozatot a koalíció félisteneinek.

Ezt a harcmodort mi sehogyan sem tudjuk helyeselni. Képtelenség, hogy az ember folyton kimélje elveinek ősi ellenségeit és rugdossa barátjait.

Kristóffy tervei.

A diadalmas utjában megállított *Kristóffy* már résztvevett a tegnapelőtti minisztertanácsban. A minisztertanács töprengett azon, hogy mit is kelljen csinálni, ha nem lesz kibontakozás és mégis helyben kell maradni. Ezzel megint csak rátértek *Kristóffy* terveire, melyeknek *Lányi* már a multkor szószólója volt. Abban maradtak, hogy ezeket a terveket *Fejérváry* vigye magával *Ischlbe*, vagy nem utaznék, terjessze őket mégis fel; hogy a kormánynak hátvédje legyen a koronában. Nem valami eget verő dolgok; aprólékos kibuyók az 1886. évi XXI. törvénycikk alól, végül is megegyeztek a halasztásban. Meg kell várni huszadikát; tudni kell, hogy mit mond a király; hát a azon az alapon lehet valamit csinálni? Hát a szabadelpárt értekezlete hoz valamit?

Még új választásokról is esett szó, amelyet

az »új alap« kedvéért esetleg ki lehetne írni és *Fejérváry* jóságosan megígérte, hogy foglyos is kéri, ha az »új alap«-ot kezére adják.

A Házelnök üdvözlése.

Fusth Gyulát a képviselőház elnökét a bácskai függetlenségi párt következő sürgönynyel üdvözlölte:

A bácsmezei függetlenségi és 48-as párt mai alakuló gyűlése mély tisztelettel üdvözli Méltóságodat, mint hazánk törvényeinek hű őrét és bizva-bizunk, hogy bölcs vezetése alatt a nemzet diadalmaskodni fog. *Fernbach* Károly, elnök.

Meleghangu táviratot küldtek a beszámoló *Sümegei* Vilmos választói is Gyergyótölgyesről.

A horvát bán lemondott.

Immár kippattant titok, hogy miért járt legutóbb Budapestén *Pejacsevich* gróf horvát bán. A *Neues Pester Journal* jelenti elsőnek, hogy a horvát bán itt időzésekor átnyújtotta *Fejérváry* báró miniszterelnöknek lemondását és az utolsó minisztertanácsban ez a lemondás foglalkoztatta leginkább a kabinet tagjait. Hogy mi okozta, a bán hirtelen lemondását, arról két verzió kering.

Az egyik szerint *Pejacsevics* kijelentette, hogy elvével ellenkezik, hogy a magyar válság ügyében olyan szerepre vállalkozzék, amely őt a kétszínűség gyanujának tehetné ki. Más, még pedig horvát forrásból rámadt verzió szerint *Pejacsevics* gróf méltatlankodással nyilatkozott arról, hogy *Khuen-Héderváry* gróf a horvát ügyek elintézésére még mindig befolyik a kulisszák mögött. Hogy a két verzió közül melyik az igazi, az ki fog derülni nemsokára, de az tény hogy a bán váratlan lemondása egy újabb és váratlan kellemetlensége a *Fejérváry*-kormánynak.

A honvéhadapródiskola ünnepélye.

Ma, a király születése napján ismét száz új honvédtiszttel növekszik a magyar király hadserege. Büszke örömmel tölt el bennünket már annak a tudata is, hogy ez a száz magyar fiu, — mialatt a magyar vezényszóért foly a harc — magyar szóval esküszik fel a honvéd zászlóra.

A száz új honvédtiszthelyettes felavatása, mint minden évben, úgy az idén is fényes ünnepélyvel megy végbe. Már hajnali hat óra 45 perczkor kezdetét veszi az ünnepély. A honvéhadapródiskola udvaráról ünnepélyes kivonulás lesz a gyakorlótérre, a hol a helyőrség többi csapatai is egyesülnek. Itt a harmadik és negyedik növendékszázad *Parsché* százados vezetése alatt félzászlóaljzat képez a *Szentpály* Gerő és *Potocsnik* Jenő századosok, mint századparancsnokok, vezénylete alatt. A növendék félzászlóalj a negyedik honvédgyalogezred jobb szárnyán áll fel.

A növendékek és a legénység tábori misét hallgat, melyet a felállított sátorban *Kozáry* Gyula egyházi tanár mond; mise alatt háromszor disztüzet ad. Istentisztelet után a csapatok elvonulnak.

Ez a kivonulás azonban rossz idő esetén elmarad, melyre vonatkozólag reggel 5 órakor az állomás parancsnoki iroda ad felvilágosítást. Rossz idő esetén a tisztikar reggel 8 órakor a *Szent László*-templomba megy s ott várja be az állomásparancsnok megérkezését.

A növendékeknek a gyakorlótérről való visszatérése után, a negyedik évfolyam növendékei rögtön átöltöznek honvédtiszthelyettesi egyenruhájukba s a tornaterembe vonulnak

Itt Szentpáli százados felolvassa előttük a hadi czikkelyek 1. és 5. pontját.

Ezután ugyancsak Szentpáli százados parancsnoksága alatt az új tiszthelyettesek sorakoznak és kezdetét veszi az eskütétel. *Mayor* Miklós alezredes beszédet intéz hozzájuk s az új tiszthelyettesek, azok is, akik a közös hadsereghez mennek, leteszik az esküt a 4. honvédezd zászlajára. Az ünnepélyen az összes Nagyváradon levő csapatok képviselve lesznek. Déli 12 óra 30 perczkor diszebed fejezi be az ünnepélyt.

A száz új honvédtiszthelyettes névsora a következő:

Becker Béla, Bereghi József, Bievel Ferencz, Bodó Ferencz, Botka Miksa, Brokes Sándor, Csakurda Henrik, Csiby Sándor, Dortsák Gyula, Ember József, Engeszer József, Erdélyi Sándor, Fodor Gyula, Fömtör József, Gaál Imre, Golubovits Lajos, Gombos Elemér, Horváth József, Hubai László, Illyés Sándor, Ilosvay Leó, Jablonszky Kornél, Kiss Mihály, Komlósi Gyula, Kovács József, Kuba Vilmos, Kuczay Endre, Lakatos Béla, Laudmann Dezső, Nagy Zoltán, Nemcsik Zoltán, Oláh János, Polyák Károly, Ragány Dezső, Rátkay László, Scholtz Dezső, Simon József, Strausz Károly, Szalai Lajos, Szathmáry Ferencz, Szedlacek János, Szentjóbó Elemér, Struizskó Aladár, Tonheiszter Elemér, Uy Kálmán.

Aczél István, br Apor Ferencz József, Bodor Sándor, Bodó János, Crespi Ferencz, Debreczeni András, Dittrich Ervin, Fekete Pál, Ferenczy Pál, Finy Béla, Freissberger Gyula, Genersich Oszkár, Gerecz János, Griebisch Géza, Horváth József Béla, Horváth Károly Alfréd, Jung Sándor, Kelemen István, Kitticsán Jenő, Kmety Béla, Kommesz Mátyás, Kovacsev Dezső, Sz. Kovács János, Kuskó Endre, Lázár Ödön, Lovass István, Madaras Béla, Mandl Vincze, Marik Gyula, Micsky Imre, Molnár Sándor, Müller Alajos, gróf D'orsay Aladár, Pollacsek Albin, Rády Ferencz, Rátz Gyula, Rozgonyi Lajos, Szarvay János, Selyem Dezső, Schröder István, Szalay Endre, Szilágyi Antal, Szilassy István, Szirmay László, Sztantsek Jenő, Vidovszky János, Zay Dezső, Mihályfi Ferencz.

Apróságok a bihari választásról.

A harc elült — egyelőre. A hullámok is lecsillapodtak kis időre, hogy annál nagyobb erővel, hatványozottabb mértékben csapjanak föl a legközelebbi jövőben. Ez már most igazán *testvérháboru* lesz, miután kizárólag függetlenségi jelöltek küzdenek a mandátumért. Azt mondhatná valaki, de hát miért nem lép vissza Szokoly Tamás? Hiszen a leadott szavazatok mérlege nyilvánvalóan gyöngébbnek mutatja az ő pártját. Igaz, hogy így van. De csak látszatra van így. Szokoly elváratai ezzel a látszólagos erőtlenséggel szemben joggal hivatkoznak pártjuk *belső erejére*, amely csak a rendezés fogyatékossága és a szervezés teljes hiánya miatt vallott némileg fiaskót. Szokoly-nak a kerületben tekinélyes, nagy pártja volt is, van is. Ami egészen természetes. Ha *Rigó* Lajosnak családi összeköttetése, érdemes lelkipásztori tevékenysége, továbbá az a körülmény toborozza pártját, hogy a törvényhozásnak már tagja volt, ezzel szemben nem kevésbé hivatkozhatik a Szokoly-párt jelöltjének önzetlen munkásságára, a függetlenségi elveknek igazán ideális szolgálatában, valamint arra a *sok szívesre, ubtaigazításra, ingyenes jogsegélyre*, amelyben a kerület népét évek hosszú során keresztül ügyvédi irodája útján részesítette.

A döntés mindenestre az újjászervezett szocialistapárt állásfoglalásától függ. Eddig elterjedt hírek szerint a párt *Rigó* Lajost semmi szín alatt sem hajlandó támogatni. Kérdés már most, csatlakozik-e Szokoly pártjához és, ami fő, mennyi voksot ad neki.

Érdemes itt ismételve megemlíteni azt a tegyelmességet, lelkesedést és kitartást, amely a téglaszini lobogó táborában uralkodott. Pezsgő élet, kedv volt itten, kora reggeltől, késő délutánig. Táborhelyük a baptistaimaház előtti tere volt. Éppen illett ez a hely a rajongókhoz. Az imaház homlokán ott a fölirat: «Jöjjetek imádjuk az Urat.» Most ezt a föliratot aligha látták. Czigánymuzsika szólott, amelyre rozmaringos, árvalányhajás kalapu legények, takarosan kiöltözött magyar lányok pompás ritmus-érzékkel ropták a táncot.

Ki gondolt volna ebben az idillikus hangulatban vad szocialista elvekre? De ott volt a kisebb nemzeti zászlók mellett három nagy vörös lobogó, Paptamási, Csátár és Hegyközkovácsi községeké. Ezek, még egy-két lapos, betanult, kopott frázis emlékeztettek a szocialdemokráciára.

A sok »elvtárs« megszólítás, ami nem igen illik a magyar paraszt ember szájába, Magyar Gyula pesti agitátor beszéde, egy-két rendező közhelyei s a *Kossuthotára* és egyéb ismerős dallamokra énekelt magyartalan, gyatra *párt-dalok* kirittak ebből a máskülönben oly kedves, hangulatos és nagyon tanulságos milióból. Erőszakolt, mesterkéltnemzetközi sujtások ezek a magyar paraszt ruháján, de ő nem veszi észre. Neki tetszenek s maholnap sajnos egészen a szívéhez nőnek egyes vidékeken. Tagadhatatlanul volt valami megkapó a tánczó-tábor kortesnótájában:

Ami zászlónk igaz zászló, nem hamis,
Éljen, éljen Györfi Mihály sokáig.

Végig hazug bizony az a hitvány lobogó.
Kár, hogy a szegény, elbolondított nép nem tudja.

Szokoly pártja a református templom mellett igen rossz helyet kapott. Igaz, hogy két korcsmája volt, amit Rigó tábora irigyelt is tőle, másrészt azonban zsákutczába került, átjáró utra, ahol az ellenpárt kerítéseken keresztül könnyen hozzáférhetett. Hogy ez a visszavétel, amely most Szokoly-nak *igen sok választóját elvitte*, legközelebb meg ne ismétlődhesse, — miután magában Biharban föltétlenül Rigó pártja dominál, a Szokoly párt oda törekszik a pótválasztáson, hogy ne a községben helyezze el a pártokat, hanem künn a mezőn s az egész választási aktus ugyanott alkalmas bekerített helyen, barakkban menjen végbe. Már a mostani első választás küszöbén szó volt erről a tervről, de valahogy abban maradt. Ha a terv kivitele elé akadályok nem gördülnek, a választás tisztaságának csak javára válhatik.

Azt is megjegyezhetjük, hogy a választók ellátása, élelmezése általában mindkét függetlenségi táborban igen rendetlenül történt. Mindkét táborban nagy volt a fejtelenség és rendtelenség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Aug. 20. Kath. Legényegylet mulatsága.

Aug. 23. A műkedvelő fényképezők körének közgyűlése d. u. fél 6-kor a Sporttéren.

Szept. 23—25. Lövészegylet tennisz-versenye.

* **A király születésnapja.** A magyar király hetvenötödik. Nagy idő egyszerűbb emberek világában is, hát még uralkodók életében. Ott minden nap duplán számít, mint a háborus esztendő. Temérdek államfői gond, sok felelősség nyomasztja a koronás főket és idő előtt megöregíti őket az éber lelkiismeret, amely uralkodói aktusaik közben oly sokszor szólal föl, hogy figyelmeztesse őket a keresztény államfők kötelességére.

Hála Isten, a mi jóságos öreg királyunk testben is, lélekben is elég fiatal még, elég üde, munkabíró, ruganyos öreg napjaiban. Sok

szenvedésben, megpróbáltatásban, megrendítő katasztrófában volt része, tengernyi bánat járta át atyai szívét. De nemes keresztény lelkének türelmével, kitartásával és erejével férfiasan kiállotta a nehéz idők. Áldja, óvja meg a magyarok gondviselő Istene még igen-igen sokáig hű magyar nemzete számára s adja meg, hogy megértse a mai válságos napokban azt az országot, azt a nemzetet, amely trónjának mindenkor leghűségesebb támasza leszen, ha rosszlelkű idegen és hazafiatlan magyar tanácsadók még oly hazug híresztelésekkel igyekeznek is éket verni a király és nemzet közé.

Éljen az apostoli magyar király!

A székesegyházban az ünnepi isteni tiszteletet délelőtt 9 órakor *Széchenyi* Jenő apátkanonok tartja nagy segédlettel.

A közös hadsereg összes Nagyváradon tartózkodó tisztjei, orvosai, tisztviselői részére *diszebed* lesz a Pannónia szállóban.

* **Belopotoczy püspök Debreczenben.** Már említettük, hogy a folyó hó végén dr *Belopotoczy* Kálmán táborig püspök, nagyvárad kanonok bérhálni fog a nagyvárad egyházmegye több egyházközségében. A táborig püspök a jövő vasárnap Debreczenben fogja kiosztani a bérhálni szentségét. Debreczenben nagy ünnepekkel készülnek a püspök fogadtatására. A város a vasúthoz két diszfogatát küldi ki s a püspököt és kíséretét *Domahidy* Elemér főispán, vagy távollétében *Kovács* József polgármester fogadja. A püspök szombaton este a gyorsvonattal érkezik Debreczenbe. A fogadtatás után a kath. templomba s rövid ima után a plebániára megy, ahol dr *Wolafka* Nándor cz. püspök vendége lesz. Másnap, vasárnap lesz a bérhálni a Szent Anna-templomban.

* **A bihari pótválasztás napja.** A Biharban szerdán lezajlott választás tudvalevőleg nem végződött kellő eredménnyel, mert abszolút többséget egyik jelölt sem kapott s így *Szokoly* Tamás és *Rigó* Lajos között pótválasztás lesz. Az új választásnak három héten belül kell végbemenni. Dr *Miskolczy* Ferencz alispán már összehívta a központi választmányt, hogy kitűzzék az új választás határnapját s megtegyék a szükséges intézkedéseket. A központi választmány tagjai azonban nem jelentek meg kellő számmal s így az ülést nem tarthatták meg. Az alispán újból összehívta a központi választmányt.

* **Többszörös papi jubileum.** Szép ünnepély folyt le — mint értesülünk — f. hó 15-én Karczag városában. *Zsigray* János Karczag városi róm. kath. esperes-plébános e napon ünnepelte pappászentelésének 35, karczag plébánosságának 15 és esperességének 10 éves jubileumát. E jubileumra az ünnepelt hívei, jó barátjai és ismerősei egy diszes aranykehelyvel ajándékozták meg, melyet egy szűkebb körű deputáció, élén *Taposy* Márton városi főkapitánnyal adott át szép beszéd kíséretében a 60 éves ősz papnak. Beszédében a küldöttség vezetője az ünnepeltnek érdemein kívül a város lakosságával jó egyetértésből kifolyólag itt működése alatt elért eredményeket hangsúlyozta. Szavaira az ünnepelt meghatótt beszédben válaszolt. Megköszönvén e nem várt s reá nézve felette értékes kitüntetés, ígéretet tett arra nézve, hogy ezentul tőle telhetőleg még inkább igyekezni fog az eddigi jó viszonyt, úgy hívei, mint vallásfelekezet nélkül tisztelői és barátaival fenntartani, istápolni és táplálni. Este az ünnepelt tiszteletére társas vacsora volt a városi vendéglőben, amelyen a város vezetőférfiai valláskülönbőség nélkül szép számban vettek részt. A banketten számos

dictió hangzott el az ünnepekt érdemeinek méltatására, kit ezenkívül még számosan üdvözöltek a távolból is. Az ünnepélyen részt vett megyénkbeli Pósfay Sándor m. kir. h. gazdasági szaktanár is, ki ideiglenes szolgálattételre a karczagi földműves iskolához van jelenleg beosztva.

* **A vérükben van.** Cs. Nagy Sándor szentpéterszegi illetőségű, Szent-Anna-utcán lakó embert elcsipte a napokban a rendőrség, amikor a másföldjéről szedte ki a krupmit. A jómadár már régebben dézmálja a hegyen és Hadady-telep mellett levő földeket. A megrögzött ember a lopást beismerte, de arról nem akart tudni semmit, hogy máskor is lopott a más földjén. A felesége pedig, egy fiatal tompa orru asszony váltig azt állította, hogy még soha nem vette észre az ura szarka természetét. A rendőrség ügyes emberei azonban kisütötték, hogy a gyönyörűséges pár veszedelmes két alak. Az ember, bár még alig negyven éves, már is hét évet ült a börtönben. A felesége szintén ette már az «állam kenyere» s a börtönben ismerkedett meg az urával. A tolvaj ember ellen a kir. ügyészség folyamathoz tette a bűnügyi eljárást, a rendőrség pedig addig is, míg ítélet alá kerül, hazatolonczoltatta Szentpéterszegre. Hadd boldogítsa a földieit.

* **Mayer Antal elhunyt.** Az egész városban mély részvétet keltett a fájdalmas gyászhir, amely Mayer Antal pápai tb. káplánt, egyházmegyei levéltárnokot sujtotta édesatyjának: Mayer Antal nyug. debreczeni postafőnöknek halálával. A derék, köztiszteletben állott férfiú holttestemet a biharmegyei közkörház halottas házában diszes ravatalra helyezték, honnan a ma, aug. 18-án délután 4 órakor tartandó bejelentés után Debreczenbe szállítják. A temetés Debreczenben holnap, szombaton délelőtt fél 11 órakor lesz. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Tetszett az isteni gondviselésnek Mayer Antal nyug. m. kir. postafőnököt folyó évi augusztus hó 16-ik napján egynegyed 10 órakor a haldoklók szentségeinek s az apostoli áldásnak ájtatos fölvétele után, tevékeny életének 71-ik évében, 6 napi súlyos betegség után magához szolítani. A megboldogult hült tetemei f. évi augusztus hó 18-án délután 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a biharmegyei közkörház halottas házában bejelentetni és Debreczenbe szállíttatni s ott aug. 19-én délelőtt fél 11 órakor a Szent-Anna-utcai róm. kath. temető kápolnából a családi sírboltba, a boldog föltámadás reményében, nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 19-én, reggel 9 órakor fog a debreczeni róm. kath. plebánia-templomban a Mindenhatóknak bemutatni. A végtisztességtételre az elhunyt rokonait, kartársait és ismerőseit tisztelettel meghívjuk. Nagy-Várad, 1905. augusztus 16-án. Özv. Mayer Antalné szül. aranyos-lehotai Csipkés Erzsébet neje. Mayer Béla cs. és kir. huszárkapitány és neje Rosenbach Klótild, ezek gyermeke: László; Mayer Antal Ö. Szentsége tb. káplánja, szentszéki jegyző, püspöki szertartó, várad-egyház-megyei levéltárnok, gyermekei. Özv. Markaly Istvánné szül. Mayer Teréz mint nővér. Számos közeli és távoli rokonok nevében is. Áldás és béke lengjen a drága hamvak fölött.

* **Az élesdi kerület utjai.** A téli választás alkalmával dr. Farkasházy Zsigmond, mint képviselőjelölt természetesen sorba járta az élesdi választókerület községeit s ekkor tapasztalta, hogy minő elhagyott állapotban vannak az élesdi kerület községei között az utak. A szerzett tapasztalatok alapján dr. Farkasházy Zsigmond, mint az élesdi kerület képviselője, terjedelmes panaszkérvényt intézett a kereskedelmi miniszterhez, amelyben részletesen felsorolja azokat a községeket, amelyeknek vagy nincsenek utai, vagy azok járhatatlan állapotban vannak. Első sorban felelti, hogy Élesd

és Solyomkő községek között nincsen járható ut s télen egy egész vidék el van zárva a vármegye többi részeitől. Pedig itt igen kevés költséggel összekötő utat lehetne készíteni a szomszédos Szilágymegye jókarban levő útjával s ezáltal a Szilágysággal új forgalmi összeköttetést létesíteni. A sólyomkői most szünetelő üvegyárat gróf Bethlen Aladár üzembe hozná, ha megfelelő ut vezetne a községbe s a szükséges nyers kő- és faanyagot gróf Bethlen Aladár ingyen rendelkezésre bocsájta. A Mezőtelegtől délre fekvő községek utja is teljesen el van hanyagolva. — Élesdtől Révig nincsen a Körösön hid s így az élesdiek a szomszédos községbe csak óriási, 5 óráig tartó kerülő uton, vagy a veszélyes Körös vizén keresztül közlekedhetnek csak. — Brátka környékén szintén ilyen szomorú közlekedési viszonyok vannak a járhatatlan utak miatt. A legtöbb utnak nincs gazdája s azt sem tudják, hogy kinek kellene a fenntartásukról gondoskodni. — A keresk. miniszter a beadvány másolatának közlése mellett leirt Biharvármegye alispánjához, amelyben a jelzett utak jellegének szigorú meghatározását kívánja s elrendeli, hogy amennyiben azok az alispán hatáskörébe tartoznak, megfelelően járjon el s részletes felvilágosítás mellett az eredményről is tegyen jelentést. — Az új képviselő megválasztásából a kerületnek meg lesz az a haszna, hogy az utakat megjavítják. A kerület eddigi képviselője a nagy politika mellett nem érkezett rá, hogy apróságokkal is foglalkozzék.

* **Esküvő.** Diszes esküvő volt szerdán Kolozsvárott a Szentpéter templomban Sárnya János kolozsvári műtövs vezető oltárhoz bájos menyasszonyát Szabó Gizikét, Szabó István kereskedőnek, a nagyváradi Maár és Szabó cég beltárgjának kedves leányát. Az esketést Szekeres József dr. végezte. Az esketés után gazdag nászlakomára gyűltek össze a vendégek s az újpár Herkulesfürdőre utazott.

* **Beteg királyi herceg.** József királyi herceg, aki három napja érkezett vissza családjával együtt Kis-Tapolcsányról Budapestre, sürgős táviratot kapott, melyben arról értesítették, hogy László királyi herceg, kisebb fia, veszedelmesen megbetegedett. József királyi herceg azonnal táviratilag kérdezősködött, olyan természetű-e a betegség, hogy feltétlenül szükséges-e a jelenléte. Délelőtt tizenegy órakor megérkezett az igen jó válasz. A királyi herceg ennek daczára sem mehetett beteg gyermekéhez. Kecskemétre kellett utaznia, ahol az ezredgyakorlatokat tart. Onnan látogatja meg néhány nap múlva a kis beteget. Maga helyett nejét, Augustia királyi herceggasszonyt küldte a betegágyhoz. A herceggasszony tegnap délután gróf Wimpfen udvarhölgygyel és gróf Szapáry százados, kamarással automobilon Kistapolcsányra utazott.

* **A lorói tüzkárosultaknak.** Ez év július havában Biharvármegye egyik kis oláh községében: Lórón nagy tűz pusztított; egyeseknek nem csak a lakóházuk, de egész évi termésük és egész téli élelmiszerük is elpusztult s a legnagyobb nyomorban sanyalódnak már most is, a tél elé pedig a legnagyobb kétségbeeséssel néznek. A község képviselőtestülete azon kérelemmel fordult Biharvármegyéhez, hogy a vármegye területén a tűzvész által nyomorba jutott szegény lakosság részére könyöradomány gyűjtését rendelje el a vármegye törvényhatósága.

* **Lovak lopása.** Gróf Zichy Tivadar bihariószegi uradalmában a Hérvék pusztán e hó 8-án éjjel 4 darab lovat elloptak ugymint: 1.

Sárga kancza 9 éves, homlokán kis csillag, első jobb lábán belül a száron csont képződés, farka rövid, igea magas ló. 2. Pej kancza 13 éves jegytelen, nagysága nagy. 3. Pej kancza 7 éves első jobb lábán a száron belül kis sebhely miatt hiányos szőrőzet, nagysága közép. 4. 3 éves pej herélt csikó. Felkéretnek mindazok, kik e lovak ismertető jelei után a lopás nyomára jönnének, sziveskedjenek azt az uradalommal tudatni. A megtaláló jutalomban részesül.

* **Névváltoztatások.** A belügyminiszter a következő nagyváradi lakosoknak engedte meg családnévük megváltoztatását: Pillán Ferencnek »Mikes«-re, Goldshmidt Izsónak »Györgyi«-re, Goldstein Lipót Fülöpnek »Rácz«-ra, Spitzer Lajosnak és kiskoru Imre és Pál nevű fiainak »Somló«-ra. Kiskoru Izrael Majernek »Iványi«-ra.

* **A tátrai borkiállítás megnyitása.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete által Tátra-Lomniczon rendezett borkiállítás folyó hó 19-én délelőtt 10 órakor lesz megnyitva. Gróf Zselénski Róbert egyesületi elnök, Bernáth Béla országgyűlési képviselő, tokaj-hegyaljai szőlőnagybirtokos fogja a kiállítást megnyitni, mely iránt a Tátrában üdülő rendkívül nagyszámú közönség — nagyrésztben külföldiek — élénk érdeklődést tanúsít. De a birtokosság, nemkülönben a borkereskedők és vendéglősök is nagy számban készülnek az öt napig tartó kiállítás látogatására. Másodnapon (Szent István napján) szüreti ünnepély lesz tartva, melynek rendezését — mezőkövesdi (borsodmegyei) kispapokkal — a szepesmegyei gazdasági egyesület vállalta magára.

* **Időjelzés.** A magyar királyi meteorológiai intézet időjelzése augusztus 18-ra: meleg, nyugaton elvélve csapadék, zivatarok.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi huzásán a következő számokat húzták ki — nyere-ménnyel:

10,000 koronát nyert: 45496 55563.
5000 koronát nyert: 35974.
2000 koronát nyertek: 54457 75447.
1000 koronát nyert: 12332.
500 koronát nyertek: 5520 8338 22076
27419 31272 34135 32705 55323 55468 56525
60601 61066 63026 76094 82892 86815 88765
99193 99589 108241.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások, szeplő, sömör és napégetés ellen ára 1 kor; Dóra-szappan 70 fillér, készíti „Kigyógyószertár” Nagyvárad, Bémer-tér. Telefon: 431. szám.

A Szép Mihály-féle

helyiségben

Bémer-téren

az árusítás még csak

f. hó 22-ig tart.

Kaphatók: kalapok czipők, fehérneműk és mindennemű uri divat-czikkek

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

TÁVIRATOK.

A sülyedő hajó.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

A huszonhármassok csoportja, amely hivatalosan a szabadelpvüpartot végleg szétrobbantani, permanens működést fejt ki. Ma délután félkettőkor hivatalos jelentést adott ki, amely szerint a szabadelpvüparti képviselők huszonhárom tagu csoportja **Dániel Ernő** báró elnöklete alatt folytatott tanácskozásában újlag foglalkozott a kibontakozás módjaitól a régóta húzódnó válság megoldását illetően. A csoport elhatározta, hogy akcióját, amely a nemzeti követeléseknek a régi szabadelpvüpart elvi álláspontjára helyezkedve kivívását szorgalmazza, folytatni fogja. A kérdés körül heves vita indult meg, amelyet **Issekutz Győző** vezetett. A csoport törekvése a szóban forgó kiválóan fontos kérdésben **egységes**. Augusztus 22-én, a pártkonferenciát megelőzőleg a huszonhármassok újabb tanácskozásra gyűlnek és határozataikat a párt plénuma elé terjesztik augusztus 23-án.

Egy fővárosi esti újság értesülése szerint, ha a szabadelpvüpart nem áll a nemzeti követelmények mellé, akkor mind ki fognak lépni. Általában véve az az óhajítás is hallatszik, hogy **Tisza István** mondjon le mandátumáról és vonuljon félre a kibontakozás útjából.

Issekutz álláspontját a katonai követelések tekintetében tulnyomó részben osztják, csak a merkantilista **Sándor Pál** értelt ellene. Tisza ezalatt görcsösen és csökönyösen ragaszkodik a széthulló párt összedrótózásának kivihetetlen ideáljához. Most főként a vidéki főispánok útján igyekeznek a pártból kilépni akarókat ebbeli szándékuktól eltéríteni.

Apponyi Sopronban.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

Apponyi tudvalevőleg elkíséri beszámoló-jára **Berecz Ábelt**, Sopron országgyűlési képviselőjét s evégből megtalálja a soproniakat Szent István napján. Apponyi ez alkalommal igen fontos kijelentéseket fog tenni, elterjedt hírek szerint az általános választási jogról, a szabadelpvüparttól, a passzív rezisztencia letörésére irányuló akció lehetetlenné tételéről.

Általában véve megfogják jelölni az ellentállás további módjait kellő részletességgel. Sopronban Apponyi fogadtatására messzemenő nagy előkészületeket tesznek, hogy minél impozánsabb és fényesebb legyen. Apponyit elkíséri **Bolgár Ferencz** képviselőházi alelnök, a sopronmegyei kismartoni kerület országgyűlési

képviselője, **Batthyányi Tivadar** gróf és **Vázsonyi Vilmos**. A soproni végrebajtóbizottság megleghangu táviratban üdvözölte a szövetséget ellenzők egyik nagybecsű vezérét, akit az Isten hozzon körükbe.

A hároméves katonák.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

A kormány magyar nyelvű esti félhivatalosa a hároméves katonák benntartásáról azt írja, hogy a kérdésben a közös hadügyminisztérium **várakozó álláspontot** foglal el. A válság előbb-utóbb szükségszerűleg el fog dőlni akár jobbra, akár balra. A hadügyminisztérium álláspontja tehát manap csak átmeneti jellegű s könnyen meglehet, hogy a kiszolgált öreg bakákat igen rövid idő múlva már szabadságot adják.

Amnesztia.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

A király 75-ik születésnapja alkalmából 79 rabnak kegyelmez meg. Köztük van egy élethosszig elítélt.

Az ellentállás.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

Nógrádvármegye ötvenötös bizottsága állást foglalt Balassagyarmat renitens előljáróságával szemben, amely a megye passzív rezisztenciáját figyelembe nem vette, szigorú megtorló intézkedések alkalmazását határozta el.

Udvarhelymegye, mint Székelyudvarhelyről jelentik, szintén kimondotta a tétlen ellentállást a kormányval szemben rendkívüli közgyűlésen. A kormánynak bizalmatlanságot szavazott, adók és ujonczok beszoállítását megtagadta, tisztviselői mellett garanciát vállalt — anyagilag is.

Mint a **Magyarország** értesül, **Arad Barabás** Béla egyhangulag elfogadott határozata ellenére segélyeket nyújt a kormánynak a behívók kézbesítése körül.

Megczáfolt lemondás.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

A kormánypárti félhivatalos megczáfolja azt a hírt, mintha **Pejacsevics** gróf horvát bán állásáról lemondott volna. A hír alaptalan koholmány.

A székely képviselők.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

Sebess Dénes marosvásárhelyi képviselő a lapok útján nyilatkozva kijelenti, hogy a székely képviselők **Vörös** meghívását nem utasítják vissza, miután a vezérőrbizottság a kérdésben minden tagjának szabad kezét engedett.

A népoktatási reform.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

Berzeviczy népoktatási reformját, amely az elmúlt évben megfennkeltt rendeletileg próbálta megvalósítani **Lukács** György a kultuszüggyvivő. Rendeletet adott ki a nem magyar tanítókra és elemi iskolákra vonatkozólag. A tanítóképzőkre nézve rendeli, hogy a tanfelügyelő csak az esetben képesítse a tanítójelöltet a képesítővizsgálaton, ha körülményesen meggyőződött róla, hogy magyarul legalább annyit tud, amennyi a tanulóknak a magyar

nyelvben leendő sikeres oktatásához elégséges. A népiskolára nézve kimondja a rendelet, hogy az olyan elemi iskoláknál, ahol a tanító a magyar nyelvet elég sikeresen tanítani nem képes, a tanító nyugdíjazandó. Ha ilyen alapon két tanítót kell nyugdíjaznia, az iskola bezárandó s az állam állítson iskolát. Ahol a község kimondja, hogy a szükséges új iskola állítására nem képes, ott is állami iskola létesítendő.

Svéd-norvég unió.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

A végszavazás eredménye, mint **Krisztián** niából jelentik **184 szavazat** az egység föntartására, tehát a szétosztás ellen, mellette azonban háromszázhatvannyolc-ezer szavazat.

Az orosz forradalom.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. távirata.)

Odesszából jelentik, hogy a haditörvényszék két fiut és egy 16 éves leányt 3 évi kényszer-munkára ítél, miután robbanószerkeket hoztak forgalomba.

Háboru és béke.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.)

A békekövetek mai ülésen a 7-ik pontot tárgyalták. A délutáni ülés után hivatalosan kijelentették, hogy nem jött létre megállapodás. A délutáni ülésen folytatták a 7-ik pont tárgyalását. Az ülés háromnegyed 7 órakor ért véget.

Portsmouth, aug. 17. A békekövetek tegnapi tárgyalásán jóváhagyták a 7-ik és 8-ik pontot.

Nem lesz béke.

Páris, aug. 17. A **Matin** jelenti **Portsmouth**-ből: **Witte** orosz békekövet tegnap egy interview során kijelentette, hogy az ő számítása szerint a jövő hétfőn elutazik. Allítólag **Witte** sohasem bizott abban, hogy az értekezletnek sikeres megegyezés lesz a vége. O nem tudta megérteni, hogy minek is kívánták a japánok a tárgyalás folytatását még akkor is, amikor megkapták az oroszok jegyzékét, amelyben megtagadják a japánok által kért hadi kárpótlást és **Szachalin** átadását, oly követeléseket, amelyekről a japánok azt állították, hogy azoktól el nem tekinthetnek. **Kamura** japán békekövet is azt hiszi, hogy a béketárgyalások meg fognak szakadni. A **Matin** tudósítója hozzátéveszi, hogy ezek a kijelentések nem sok hitelt érdemelnek.

A csár taktikája.

London, aug. 17. A **Times** munkatársa a következőket írja: Ha a csár most alattvalóinak engedményekkel kedveskedik, ezt az orosz viszonyok ismerői nem magyarázhatják másképp, minthogy a csár, csakhogy Japán ellen vértézve legyen, inkább odadob a szabadelpvüeknek egy morzsát, melyet később tőlük ismét elvehet, semhogy olyan területeket engedjen át, melyeket elődei a japánoktól elhódítottak, vagy pedig a háboru költségeit Japánnak megtérítse. Ehelyett a csár inkább a háborut akarja tovább folytatni. Általános mozgósításról is beszéltek, de ennek a mai viszonyok közt könnyen az lehetne a következménye, hogy a bevonulást általánosan megtagadják, ezenkívül pedig a kültöldön a háboru céljaira nem lehet pénzt kapni s így semmi esetre sem lesz könnyű dolog megszerezni azt a pénzt és azt az emberi anyagot, amely szükséges ahhoz, hogy a csár azt a határozott nem-et, melyet

most a japán követelésekre válaszol, fentartsa és megvalósítsa.

A japánok reménykednek.

London, augusztus 17. Tokióban, mint a Daily Telegraph ottani levelezője jelenti, általánosan elismerik, hogy van némi remény a béke megkötésére. A nehézségek nem a feltételekben vannak, hanem abban, hogy a formát azzal, amit Oroszország a maga becsületének tekint, összhangba hozzák. Egyebekben Witte a japán követelések mérsékelt voltát elismeri.

Eltérő vélemények.

Budapest, augusztus 17. (Saját tud. táv.) A portsmuthi békekonferencia, mely kezdetben sokat érő gyors munkát végzett, tegnap válságos stádiumba jutott s az érdeklődők aggodnak, vajjon elmúlik-e a válság baj nélkül? Tegnap esett az eső és annyira hűvös volt, hogy a meghatalmazottak felöltöt vetek magukra. Mielőtt megkezdtek volna a munkát, a meghatalmazottak villásreggelihez ültek. Pontban tíz órakor megkezdődött az ülés, mely a japán békejavaslat 7. pontjával foglalkozott. Ülés befejezése után déjenné következett. Az ülésen a vitás pontra nézve megegyezés nem jött létre.

Ugy Witte, mint Komura terjedelmes táviratot küldött Pétervárra, illetve Tokióba. Délutáni ülésen ismét a 7. ponttal foglalkoztak Gyantják, hogy ez a pont a mandzsuriai vasút jövődő biztosítására vonatkozik. Este hét órakor, amikor az utolsó táviratok keltek, a békekövetek még együtt ültek és tanácskoztak. Hír szerint a délutáni ülésen nemcsak a 7., hanem a 8. pontot is elintézték.

Az angol lapok különböző jóslásokba bocsátkoznak a béketárgyalásokat illetően. A Times szerint egy előkelő diplomata azt mondotta, hogy a béke küszöbön van.

A Morning Post és Daily Telegraph ezzel szemben pesszimistikusan nyilatkoznak. Ezek szerint semmi remény arra, hogy a béke létrejön, ha csak Japán nem mond le Szachalinról és a kárpótlásról. Általában valamennyi orosz jelentés azt mondja, hogy folytatják a háborút, ha a japánok ragaszkodnak követelésükhöz.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.) Witte, mint Londonból jelentik, hét békepontra nézve megállapodott s ott engedményeket is tett. Kijelentette azonban, hogy tovább saját felelősségére nem mehet. A Szachalin sziget szuverenitását nem lehet megosztani.

Ehinség Spanyolországban.

Madrid, aug. 17. A kormány felhívást intézett az andaluziai tartományok hatóságaihoz, a melyben felszólítja őket, hogy az ehinség miatt leginkább szenvedő városokban és falvakban állítsanak fel népkonyhákat. A földmívelési minisztérium felhívta a vasutigazgatóságot hogy végeztessen inségmunkákat vonalain, hogy minél több embert foglalkoztasson.

Betiltott finn ujság.

Helsingfors, aug 17. A Viborgban megjelenő Karjala című lapot két hónapra betiltották.

Engedmény az örményeknek.

Pétervár, aug. 17. E hó 15-én kelt czári rendelet kimondja, hogy az örmény templomok, konvent, iskolák és vallásos alapítványok összes ingói és pénzei az örmény egyház kezelésé alá kerülnek.

Általános mozgósítás Oroszországban.

Magdeburg, augusztus 17. A «Magdeburger Zeitung» hiteles pétervári forrásból értesül, hogy a czár elrendelte az orosz hadsereg általános mozgósítását. A czár megparancsolta, hogy a mozgósítást szeptember elsejére be kell fejezni, hogy arra az esetre, ha a béke addig létre nem jönne, Oroszország a harctéren a legnagyobb eréllyel lépessen akcióba.

Berlin, augusztus 17. A békemeghatalmazottak tanácskozásairól még a következő részleteket jelentik Portsmouthból: A meghatalmazottak a tegnapi ülésben a japán követelések hetedik pontját tárgyalták. A délelőtti ülésen, mely egy óráig tartott, nem jött létre megegyezés, mire az ülést délután három órakor újból megkezdtek és este hat óráig tanácskoztak, anélkül, hogy a vitás kérdéstről megegyezhetek volna.

REGÉNYCSARNOK.

A két éji csavargó.

— Elbeszélés. —

5.

Irta: Sz. F.

— Hisz te jól tudod, mondám, hogy nálam igazabb barátja nincs!

— Mit használ, ha én tudom, de ha a világ mást gondol.

— Te is adsz a világra?

— Én nem adnék, de ad a világ, szolt Gábor komolyan. A tréfa elég volt. Jer bemutatlak, légy ismerőse. Hidd el ez a leány megérdemli, hogy megismered közelebről és megbecsüld.

— Felfogadtam, hogy egy évig távolból fogom szeretni. Meg aztán, ha közelebről megismerem, ha beszéllek vele, nem juttatom-e még inkább hirbe, mint eddig?

— Korántsem! A távolban gondolhatnak valami lappangó gróft, bárót vagy Isten tudja kit, akiről nem hiszik el, hogy ne ismerné Ilonkát. Ha téged látnak mellette, belátják, hogy matematikai professzor vagy. A matematikai professzorokra pedig nem mondta ki még a világ a veszedelmességét úgy mint, a par excellenccé udvarló báró és gróf urakra, meg a hasonfajtájú gavalélokra.

III.

Furcsán kezdtem magamat érezni. Nem tudtam elképzelni, hogy Lencsés Gábor doktor ur, ki egy idő óta sokkal vidámabb lett, miért esik vissza ismét komolyságába.

Esti sétánkat azért mindig folytattuk.

El is értük, hogy a kis leány már nem is nevezett másképp, mint a »Két éji csavargó«.

— Látod ezt is neked köszönhetem, hogy csavargó hirébe jutok, mondá Gábor. Pedig mindezt könnyen kikerülhetnők, ha nem lennél oly makacs és különcz s beakarnád magad mutatni.

Az illuziót akarom még megtartani. Majd érkezik alkalom, s akkor kilépek a sikra bátran és megmutatom: ki a legény a gáton.

Gábor valamit dörmögött az orra alatt, a minék körülbelül az az értelme lehetett, hogy: csak ne legyen késő!

— Hadd meg a szeszélyemet, türd el barátodnak azt a kis különbségét, hogy még egy darabig ismeretlen maradjon. Meglásd mily pompásan kárpótolom ezt a mulasztást. Meglásd csak, mennyit fogunk még e dologról beszélni, mosolyogni. . . Te Gábor, nem is gondolnád, már kiszemeltem magamnak a Józset-városban egy kis három szobás, kertes lakást, hova Ilonkát vezetem mint feleségemet. Kedvencz virágait: a rózsákat ültettem ablakai elé, az ablakokba rozmaringot és ibolyákat helyezek. Kis

kanári madár fog csicseregni az asztalon, hova a legjobb magyar költőket teszem körül. Dal a könyvben, dal a szobában. Kárpótlom Ilonkát a dal elvesztéseért, melyet a kórusban kellett hallgatnia.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Országos borászati kongresszus Székelyhidon.

Az Érmelléki 3 ik országos szőlőszeti és borászati kongresszus megtartását az érmelléki szőlőbirtokosság a f. hó 6-án megtartott értekezletén elhatározta. Az értekezlet dr *Molnár Akos* országgyűlési képviselő szakszerű ismeretése után kimondotta, hogy a kongresszus szept. hó 5., 6. és 7-én Székelyhidon lesz, az egész érmelléki hegyvidék bortermelőinek bevonásával. A végrehajtó-bizottság nyomában meg is alakult, melynek elnökévé dr *Molnár Akos*, társelnökeivé *Magyary Miklós* és *Fenkert Mihály*, titkárokul *Stettner János* és *Fábry Sándor* választották meg; megalakították az összes albizottságok. A kongresszussal kapcsolatban megtartandó *borkiállítás* rendezésével az «Érmelléki Szőlősgazdák Egyesülete» bízott meg, amely a szőlősgazdákhöz felhívást bocsátott ki.

Felkéri a gazdákat, hogy amennyiben a borkiállításon saját termésű boraival résztvenni óhajt, részvételét f. hó 20-ig közölje.

A borkiállításon résztvevő borok a kongresszus zsürije által fognak elbíráltatni és érdemök szerint elősmerő oklevelekkel jutalmaztatni.

A bejelentett borok legkésőbb szeptember 3 ig az egyesület címére beküldendők és pedig minden fajtából 3 palaczkkal, a mely mintákból egy-egy palaczk a zsürinek elbírálásra 2-2 palaczk pedig kóstolásra fog bocsátatni. Az egyöntetűség kedvéért a borok az ismert rajnai hosszú nyaku 7 decziliteres palaczkokban állítandók ki; a palaczkok és czimkéik az egyesületnél a kiállítás céljára saját áron beszerezhetők.

A borkiállításon leendő részvétel a három napos kongresszuson való megjelenésre is jogosító 5 koronás tagsági jegyet a rendező bizottság küldi meg.

Ez a borkiállítás a kongresszus egyik főmomentumát fogja képezni, mert ezzel az Érmellék borainak a kongresszuson megjelenőbel- és külföldi kereskedőkkel való megismeretetését célozza.

A kongresszus iránt az érdeklődés egyre fokozódik, a földmívelésügyi minisztérium is utasította már az összes borászati felügyelőségeket a kongresszus támogatására.

Magánosok tömegesen. Szakegyletek, a *Bortermelők és borkereskedők országos szövetsége*, gróf *Stubenberg József*, gróf *Zichy Jenő*, gróf *Dégenfeld Imre*, gróf *Kályolyi Gyula* és *László uradalmi*, *Fraknói* püspök részvételüket már bejelentették. A magyar szőlőbirtokosok országos egyesülete pedig egy szakszerű előadás megtartásával járul a programhoz. Dr *Molnár Akos* a tátrai borkiállítás megtekintése után Liégébe utazik, ahol a kongresszus érdekében óhajt propagandát csinálni, mert tudvalevőleg Magyarország ezen a kiállításon csupán és egyedül bortermékeit mutatta be.

Az érmelléki országos szőlőszeti és borászati kongresszus végrehajtó bizottságát a Nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter értesítette, hogy az erkölcsi támogatáson felül 500 korona segélyben is részesíti a kiadások tedezésére; azonfelül intézkedik, hogy a kereskedelmi miniszter a kongresszusra jelentkezőknek mérsékelt áru menetjegyet engedélyezzen.

A kongresszus programja a következőleg lett megállapítva:

szeptember 5-én reggel fogadtatása az érkezőknek, az érkező vendégeknek elszállásolásáról az elszállásoló bizottság gondoskodik.

szeptember 5-én délelőtt diszgyűlés;
szeptember 5-én délután a borkiállítás megtekintése, a juri működése és döntésének kihirdetése; este ismerkedési estély a fürdőháznál;

szeptember 6-án délelőtt a kongresszus ülészik;

szeptember 6-án délután 2 órakor ünnepi ebéd;

szeptember 6-án délután 4 órakor a Nagyhégy-i szőlők és a gróf Stubenberg József pinczészetének megtekintése.

szeptember 7-én délelőtt a kongresszus ülészik;

szeptember 7-én délután kirándulás Nagykágyára özv. gróf Pongrácz Vilmosné szőlőinek és pinczészetének megtekintése. Este bál. Felvilágosítással minden irányban az Érmelléki országos szőlőszeti és borászati kongresszus végrehajtó bizottsága készséggel szolgál Székelyhidon.

Sertésvész Komádiban. Biharvármegye egyik virágzó községében, Komádiban a sertések között fellépett a sertésvész. A hatóság a szükséges óvintézkedéseket megtette.

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 16

Oszrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámitoló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villamos vasut	— — —	2450.—

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, aug. 16.

Buza okt.	— — —	15.92
Rozs okt.-re	— — —	12.94
Tengeri április 1906.	— — —	16.68

Zab ápr.-ra	— — —	13.20
Repcze aug.-ra	— — —	23.40

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 aug. 16-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — —	115.75
Magyar koronajáradék 4%	— — —	96.75
Magyar koronajáradék 3 1/2%	— — —	87.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	96.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	218.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	166.—
Osztrák járadék papirban	— — —	100.30
Osztrák járadék ezüstben	— — —	101.20

Osztrák járadék aranyban	— — —	11.9
Osztrák korona járadék	— — —	100.15
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.30
Magyar hitelbank részvény	— — —	783.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	667.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	672.50
20 frankos aranz (Napolendor)	— — —	19.09
Német birodalmi márka	— — —	11.720
London vista	— — —	240.05
Páris vista	— — —	95.32
20 márkás arany	— — —	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kattel áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák és osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

—→ **villamosvilágítási** ←—

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, etlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

— raktára. —

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Ajánlati hirdetés.

Vagyonbukott Schönfeld Sámuel nagyvárad kereshető csődválasztmányának 1905. évi augusztus hó 15 napján tartott ülésén hozott határozatával a csődtömeghez leltározott s Nagyváradon Kossuth Lajos-utca 2-ik sz. helyiségében levő és a csődleltár 33—2267 tsz. a felsorolt 11504 kor. 36 fillérre becsült 17021 kor. 36 fill. beszerzési áru papír kereskedési cikkek és nyomdai felszerelések ajánlati uton együttesen való eladása rendeltetvén el, a venni szándékozót felhívom, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatukat ezer korona bánatpénzzel együtt 1905. augusztus hó 28-ik napjának déli 12 órájáig Dr. Mihely Lajos ügyvéd, csődválasztmányi elnökhöz Nagy-Várad Kossuth-utca Andrényi ház adják be. — E határnapon tul beadott, vagy bánatpénzzel el nem látott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevőt bánatpénzének elvesztése terhe mellett ajánlata feltétlenül kötelezi, míg a csődtömeget csakis az ajánlat elfogadása esetén.

Azon ajánlattevő, kit a választmány vevőül elfogad, köteles a megvett árukat az elfogadástól számított 3 napon belül a vételi árnak alulírott tömeggondnok kezéhez leendő hiánytalan befizetése mellett átvenni, ellenkező esetben azok a letett bánatpénz elvesztésén felül kárára és veszélyére el fognak adni.

A vételi illetékeket a vevő lesz köteles viselni. Az ajánlatban a feltételek elfogadásának a kijelentése mellett, — ha az ajánlattevő nem nagyvárad lakos — helybeli megbizottat nevezzen meg.

A leltári adatok helyes-égéért minőség, mennyiség és érték tekintetében a tömeggondnok nem szavatol.

A csődleltár a tömeggondnoknál, vagy a kir. törvényszék mint csődbíróságnál, az eladásra szánt tömeg pedig a helyszínen a tömeggondnok közbenjöttel mellett jelentkezés esetén bármikor d. e. 9—12 óráig, d. u. 3—5 óráig megtekinthető.

Nagyváradon, 1905. augusztus hó 16-án.

Dr. Kabos Béla ügyvéd
1275. tömeggondnok.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcso

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár

Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

A

„Nagyvárad Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsonöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett 5°-os kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad. **Az igazgatóság.**

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban
4 utcai szoba s a hozzá tartozó mel-
lékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905.
november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénz-
tárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

HIRDETMÉNY.

A »Biharmegyei takarékpénztár« 1905. január hó
18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár
jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak
és **mai naptól kezdve**

060 kor. névértékű részvényekre

kicseréltnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi
részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes
elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány elle-
nében **1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**
Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.

Uj vaskereskedés!

Van szerencsém Nagyvárad város és kör-
nyéke n. é. közönségének nagybecsű tudomására
hozni, hogy helyben

Kossuth Lajos-utca 5. sz.

(a volt rendőrségi épületben)

==== a »nagy ásó«-hoz ====

czimzett

vas- és szerszámkereskedést
nyitottam.

Ahol is mindennemű hengerelt rudvas,
vaslemez, szekér, kocsitengelyek és vasa-
lások, kovács, asztalos és bognár szer-
számok, továbbá mindennemű öntvények,
takaréktűzhelyek és kályhák, huzalszegek
és csavarárúk, valamint a legjobb minő-
ségű zománczozott-, öntött- és lemez-
edények, konyhafelszerelések, továbbá épü-
let- és butorvasalások, mindennemű fegy-
verek, revolverek, töltények és gazdasági
felszerelések, ugyszintén a legjobb minő-
ségű kovács fűtő kőszén és coaks **a leg-
olcsóbb napi árban szolgáltatnak!**

Tisztelettel:

SCHRIFFERT P.

(a Kugler Albert cég volt üzletvezetője.)

Eladó ház.

A város legegészségesebb le-
vegővel biró részén egy még 10
évig adómentes ház, mely áll
3 szoba, 2 konyha, pincze és
hozzá való mellékhelyiségekből,
szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal.

1254.

